

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Labores sunt seminarium virtutum. Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

quo tale timeri incurrere impedimentum, quo deuotionis conquiratur detrimentum, & tamen postponit propria anima utilitatem, vt meam perficiat voluntatem, huius hominis piam intentionem ego tanti reputo, quod ipsam solam suscipio quasi pro opere perfecto, quod forte nunquam ad hoc veniat: vt hoc opus saltem incipiat: quod tamen habet coram me talem fructum, ac si omnem laborem persequeretur, & nullam vnquam negligentiam interea contraxerit.

Hanc veritatem bene perspectam habens noster P. Balthasar Aluar. quamuis initio sui in Societatem ingressus perturbaretur, dum non haberet tempus pro extraordinaria oratione, tamen postea agnitam hac sua imperfectio, id non curabat, sed contentus ordinaria meditationis hora, occupabat se in rebus a sancta obedientia sibi impositis, extraordinarium tempus pro oratione non quaerens. Vnde loquens cum Christo: Ex nunc Domine professor meam animi quietem nolle in eo ponere, vt plus temporis conquiram ad mea desideria quam bona explenda; sed in mei ipsius iactura propter te, non in eo, vt plus tibi tribuas, quam habeam, nec in sanitate aut commoditate alia habenda: sed in eo quod tibi placet. Placet autem Deo, vt qui venit ad Religionem, vt in ea laboret, & aliis seruiat, huic rei attendat, & id non relinquat propter orationem spontaneam: quam poterit habere dum nil habet quod in suo officio faciat, vt diebus festis & aliis, vt supra dictum est num. 18.

Sed vt supra ostensum est, ipse labor pura intentione susceptus, conferet deuotionem. Ideo sanctus ille noster Coadiutor Ioann. Ximenius, cum a P. Balthasare Aluar. suo Superiore fuisset interrogatus in manifestatione conscientiae: Quomodo se cum Deo haberet? respondit: Antequam me omnino Obedientia subiicerem ac traderem, semper erant inquietus, nec bene mihi succedebat, ac postquam id facere duxeram, & re ipsa prestiti, adeo bene me habeo, vt nesciam quid vltra desiderem. Quod si Obedientia ipso tempore orationis, in aliqua alia re me occuparet, nihil curare quod eam non facerem, modo ego obedire: adeoque latius & pacatus currum sequar (quo solet res vehere ad Collegium ex praedio) atq; si in ipsa in oratione manerem: praecipue tum neq; sic oratio impediatur. Nam etiam currum sequens suos de Passione rhythmos repetebat ac meditabatur, suasq; Dominicas preces earumq; mysteria recolere. Habebat enim quosdam rhythmos de Christi Domini Passione, quos recitans, magnos sentiebat internos animi motus, vt non posset sibi a lacrymis temperare, vt ibidem scribitur pag. 525.

CAPVT QVARTVM.

Labores sunt Seminarium virtutum.

Perfusa deant sibi, labores manuum, ea intentione, vt dictum est susceptos, & deuota alacritate continuatos, non tantum magna conciliare merita & praemia, sed etiam conferre virtutes, & deuotionem magnam.

Primo, enim acquiritur & augetur per ma-

Lancicij Opus. Tom. 2.

nales labores virtus Humilitatis. Quatuor sunt inquit S. Bern. quae veram conferunt humilitatem: *Vilitas operis, assidua subiectionis, Comparatio melioris, iudicium Conditoris.* En primo loco ponit vilitatem operis. Ideo merito S. Bonauent. monet:

in sententiis. Spec. 2. p. c. 6.

Quoniam ad humilitatem humiliatio via est, non erubescant Religiosi humilia, nec humilitatis officia facile respiciant. Humilitatis autem officia sunt propria Fratrum Laicorum. Quocirca S. Dorotheus, cum ser. 1. dixisset: Neminem sine humilitate, vllum bonum posse attingere, vt aiebat Diuus Marcus Abbas, subdit: Hoc cum cognouissent sancti viri, omni studio & diligentia, (notate modum laborandi eorum) in operationes humiles, quibus sese Deo coniungerent, intenderunt. *Sancti, ex his plurimi amici Deo.* Et idem alio in loco ser. 2. ait: Quendam senem rogatum a fratre, quid esset Humilitas, respondisse: Magnum opus esse ac diuinum nescio quid: vias vero humilitatis, labores corporeos esse, qui cum scientia sunt. Bene dixit, eos debere fieri cum scientia: quia non debent eo modo fieri, quo fiunt a secularibus Cocis, Pannificibus, Sartoribus, Sutoribus, aliisque fabris, sed recta intentione, ex caritate & Dei reuerentia, ex amore sincero erga alios domesticos, ex studio imitandi Sanctos, satisfaciendi pro peccatis propriis & alienis, cooperandi ad auxilia animarum per alios praestari solita; has enim intentiones & modos, labores manuales exercendi, parit scientia rerum spiritualium, quae docetur potissimum in Nonnariis, & in aliis Patrum spiritualium priuatis instructionibus. Nec tantum istud fuit sensus illius Senioris, de laboribus humilitatem parientibus, & superbiam humilitati contrariam atterentibus, sed omnium Sanctorum.

Hinc S. Ioannes Climacus dixit: *Viam humilitatis atque materiam, esse corporales labores, sancti & semper memorandi Patres, deseruerunt.* Et S. Augustinus ait: *Superbia tumorem, operis labore sanari.* Quod & Spiritus S. indicat Psalmo 106. *Humiliatum est in laboribus cor eorum.* Ideo Cassianus hanc morem habuisse omnia monasteria Aegypti & Thebaidis ait, vt in iis etiam senex annis onustus operis & sudoris assuetudinem, ita subire compelleretur, vt propriis manibus, iuxta Apostolicum Praeceptum, quotidianum victum, vel suis visibus, vel aduenientium preparans, & fastus vite praerita possit & delicias obliuisci, & humilitatem cordis, contritione laboris acquirere. Quod autem sit istud praecipuum Apostoli, dicit Cassianus alio in loco, 1. 10. Infr. co., asserens illud esse ab Apostolo positum 1. cap. 7. Thessal. 4. 11. *Operemini manibus vestris, sicut praecipimus vobis.* Et 2. Thess. 3. 10. *Si quis non vult operari, non manducet.*

26. gr. 25. de oper. mon. c. 13. 1. 2. Infr. cap. 3.

Quomodo autem labores corporales in officiis humilibus suscepti, sint causa humilitatis interna, potest a simili ostendi ex doctrina Galeni, in libro cui titulus est: *Quod mores animi, corporis temperamentum sequantur.* Nam ex pluitibus corporis humiliationibus, anima ipsa quodam modo se accommodat, similibus exercitiis, praestertim, quia

27. 1. 10. Infr. cap. 7.

28.

quia ex pluribus actibus humiliationis, crescit habitus inclinans hominem ad se humiliandum. Quia de re sic dicit S. Dorotheus: Quia anima comparatur, simulq; disponitur ab his qua parantur in corpore, sequiturq; habitum corporis; aliter enim verbi gratia, disponitur anima insidens in asino, aliter sedentis in throno, aliter optimis vestimentis induti, aliter pannoſi Et concludit: labor igitur humiliat corpus, humiliatq; corpore humiliatur pariter & anima. Eadem ferè similitudine, hoc ipsum, idem sentiens, declarat S. Ioannes Climacus, idque confirmat exemplo Christi Domini, qui Ioannis 13. Sciens exteriori habitu figurari anima virtutem, sumpto linteolo, humilitatis nobis compendium ostendit. Studium assimilatur anima, & ad ea que gerit, formatus est, qui in solio, aliter qui in sterquilino sedet. Atque idè fortassis, magnus ille iustus (Iob) extra civitatem sequebatur in stercore. Tunc enim perfectam consecutus humilitatem, ex intimo cordis affectu dicebat: Contempsit me ipsum, & contabui; existimaui autem me ipsam terram & cinerem.

29. Cum ergo Humilitas laboribus manuum
h. 30 in
Acta.
f. de abd.
101.
1. Cor.
8. r.
ep. de re-
nou. spir.
1. 6. de
Sacerd.
1. r. ep.
268.
1. r. ep.
270.
1. r. c. 3.
vii.
acquiri & augeri solita sit, vt ait S. Chrylto-
mus; Mater ac radix & alitrix, & sulcimentum, &
pinculum bonorum; Et, vt scribit S. Basilius; Virtu-
tam omnium concentrix, & quam sequitur bonorum
veluti quoddam examen; magna est felicitas Fra-
trum Laicorum, quod perpetuo insistendo la-
boribus; toto ferè die, habeant medium perpetuum, & in humilitate & per eam, in omnibus
aliis virtutibus (quarum est fecundissima ma-
ter & radix) crescendi. Hac felicitate carent
Scholastici nostri, ex hoc capite, quia occupa-
tiones, quibus sunt dediti, ex naturâ suâ, spectate
in se, non ita pariunt & augent humilitatem.
Scientia enim inflat, vt ait Apostolus: non sic labo-
res. Vnde bene ait P. Claudius noster Præpositus
Generalis, citato S. Chrylto: Superbia
laudibus & honoribus alitur, qui suapte sponte conse-
quantur concionandi munus, literarumq; & aliarum
rerum tractationem, que hominum oculis patent. Inui-
dia aliena existimatione & famâ inflammatur. Quo-
rum vitiorum occasionem status Fratrum Lai-
corum non habet, vt Scholasticorum. Bene enim
scripsit S. Isidorus Pelusiota doctus & sanctus
Abbas: Humilitate ab omni fastu & ostentatione alie-
na, literarumq; inscitia, diuini Euangelij vis ac potentia
maiores in modum eminet, vt que per ea victoriam
adepta sit per que alij victi sunt: Nimirum, quia
Christi Domini Discipuli literis exculti hō erant
humano studio acquisitis. Quia nimirum, vt idē
scripsit alibi: Nostra religio plebeis & illiteratis &
pauperibus atque abiectis hominibus demandata, bre-
ui temporis spatio fulget in modum quoquod gentium
peruasit. Merito ergo B. Veronica Virgo monita
à sanctissima Virgine Maria vt tres literas dis-
ceret, albam munditiæ, nigram, id est, fogam
scandali, & rubram meditationis Christi quoti-
dianæ; Monasterium ingressura S. Augustini,

noluit induere habitum Sororum qua Diuina officia cantant, in modum postquam ab Angelo omnium Psalmody modamine decantandis Officium didicerat, ex humilitate noluit inter Sorores Psalmos in choro decantare, vt dicitur libr. 1. c. 11. Et S. Antonius Patavinus maluit in statu Laicorum retineri, quam ad clericalem euehi, & non nisi coactus, factos Ordines accepit. Et hoc argumento vsus est S. Antonius Abbas, contra quendam, qui improbaret statum eorum, qui manibus laborabant, vt refert Abbas Abraham apud Cassianum: Ideo, inquit S. Antonius, cum etiam nobis parentum præsidia non desent, tamen hanc curâ opibus prætulimus nuditatem, & quotidiana corporis alimenta nostris malimus sudoribus preparare quam securâ parentum præbitione sulcari. Laboriosissima huic penuria, illam, quam prædicas, otiosam Scripturarum meditationem, atq; instructuam lectionis instantiam postponentes; quam procul dubio libentissimè secleremur, si hoc esse vtilius vel exemplis suis apostolica tradidisset auctoritas, vel instituta seniorum salubriter præfississent. Anteponant ergo etiam factis Scripturæ lacrae studijs, labores suos, non curent liberos, Beatus Lindouicus Bertrandus, valde lababatur cum videret Fratres Laicos viuere in Sancta simplicitate, Regulamq; S. Domini seruare, qua præcipitur, ne libros vllos habeant in cubiculo: aciebat coronam Desparæ, esse illis vice laborum, & magnam, in existere præsidium ad salutem. Et ita noster Alphonsus Rodriquez, quatuus calleret linguam Latinam, nullum, etiam pitum librum volebat legere linguâ Latinâ compositum, sed si quid ex illo discere cuperet, rogabat aliquem Patrem, vt ipse id legendum in tali libro, sibi traderet: Seiebat enim magnos esse reconditos thesauros in humili ignorantia. Et B. Laurentius Iustinianus describens humilem, ignorantem & de cultu con. cat. idiotam ait: ista ignorantia, hominum opinione reprobatur, sed plerumque diuini fulget aspectibus. Non habet in se tumorem superbia, non iudicia proximorum, non verborum phaleras, non adulationis venenum, non proprie fastum excellentiæ. Mânet humilis apud se, proprio contentus statu, non concupiscit ambulare in magnis, neque in mirabilibus super se &c. Non habens astutiam deceptionis, diuinâ protegitur bonitate &c. Bona simplicitas ignara, que Deum habet protectorem, que sua innocentia seruat custodiam &c. Multo amplius Deo placet humilium simplicitas, quam peritorum tumor. Nostri Scholastici sunt similes Mariæ, Laici Martha, de quibus sic dicitur S. Bernardus in illud Psalmi: Audiam quid loquatur &c. Optimam partem elegit Maria, licet non minoris fortasse meriti sit apud Deum humilium conuersatio Martha. Idem est ad quod tendunt Maria & Martha, licet non eadem viâ. Qui tumor procedit à scientiâ destituta humilitate & Charitate, quam labores Fratrum Laicorum partunt. Sicut enim ci- bus indigestus, inquit S. Bernardus, malos generat, ita ex humores, & corpus non nutrit, sed corrumpit, ita ex multa scientiâ ingestâ stomacho anima, que est memo- 114.

via, si igne Christi decocta non fuerit, & sic per quosdam artus anime, mores scilicet atque actus transfusa, atque digesta nonne reputabitur in peccatum, tanquam cibus conuersus in prauos noxiosq; humores? Tunc ergo status est Fratrum Laicorum humilis, quam Doctrinum elationi obnoxius. Et sicut bene docet S. Thomas 2.2. q. 32. a. 3. ex Aristotele libr. 7. Top. c. 2. Indigenti melius est ditari, quam philosophari, quamuis hoc sit simpliciter melius; ita melius est simplici Religioso indigenti scientiis, operibus manuum Humilitatem nutrientibus ob Dei amorem factis, ditari meritis per ea acquisitis, quam vacare philosophia & aliis scientiis, natura sua superbie fomenta subministrantibus magis quam merita. Et hoc sensu dixit S. Gregorius 1.5. mor. c. 3. Sape occupationem tolerantibus non detrimenta sed maiora veniunt lucra: quia dum tu vacare ut appetunt, non licet, rapere alios, quibus adiuuentur, liber. Quocirca cum Christus Dominus dixerit S. Brigittae: Humilitas introducit Deum in cor. Et, ut alibi idem Dominus dixit eadem: Nihil ita attrahit in animam Deum, sicut Humilitas & compassio proximorum. Felices igitur sunt nostri Fratres Laici, qui in laboribus, perpetuo humilitatis actus exercent, & per eos, in humilitate, Deum in cor adducente crescunt, & ex compassione seu dilectione erga domesticos, pro illis in eorum commodum perpetuis laboribus occupantur. Melius est autem Deum in cor introducere, Deum ad cor attrahere, quam scientias humanas, quibus vacant nostri Scholastici, et si illi ex aliis capitibus crescunt in virtutibus. Acquisita ergo & aucta per labores corporales humilitate, etiam aliae virtutes eam comitantur, tum quia (ut supra dictum est) humilitas est, mater & radix virtutum, tum quia, teste S. Iacobo, Deus humilibus dat gratiam: gratia autem confert virtutes: tum quia, ut ait S. Basiliius, Animi in virtute progressus, in humilitate progressus est: tum quia, ut Deus Pater dixit S. Catharinae Senensis, Humilitas est praecipua nutritrix & vinctula charitatis: in charitate autem essentialiter hominis perfectio consistit, ut docent Theologi cum S. Thoma: Ideo merito ab Apostolo Paulo, Charitas appellatur, vinculum perfectionis: Merito ergo S. P. N. Ignatius dixit: per humilitatem, cum paupertate, & abiectione sui, virtutes omnes statim introduci. Quocirca bene scripsit Cassianus: Labor carnalis, spiritus contritioni coniunctus, acceperit Deo sacrificium, dignumq; sanctitatis habitaculum, puris mundisq; recessibus exhibebit. Quod & Philo Iudaeus celebris in antiquitate author coeuius Apostolis agnouit. Nam l. de sacrificiis Abel & Cain: Labor, inquit, inter praecipua bona numerandus, bellum cum voluptate gerit perpetuum. Huc enim, si verum dicendum est, omnis felicitatis omniumq; virtutum principium, hominibus Deus declarat: sine quo nihil honestum apud mortales esse inuenies. Nam sicut sine luce videre non possumus, quia nec colores nec oculi ad videndum sufficiunt (hanc enim ceu vinculum

natura preparauit, quo cooptaretur coloris oculus, nam in tenebris neuter suam vim exeret) eodem modo anime oculus nullam virtutis actionem potest attrahere, nisi a labore ceu luce adiutus. Hanc forte ob causam, ut scribit Maximus Tyrius disert. 7. Magistratus lacedaemoniis statuit, ut, si quo cibo egerent ciues, non aliunde quam a labore mutarent. Et Xenophon l. 7. paedias Cyri ait: Bonis viris labores obsonij loco sunt. Et Seneca ep. 31. Generosos animos labor nutrit. Verissimum est igitur, quod a me supra dictum est, per labores corporales, modo supra explicato susceptos, & humilitatem & virtutes omnes introduci & augeri. Sed quod minus fortasse credibile videri potest alieni, etiam sensum tenera deuotionis & pietatis conciliant. Ideo sancti Veteres, sanctis iis perpetuo exercebant. Credentes, inquit Cassianus, se tanto sublimiorem spiritualium contemplationum puritatem mentis intuitu questuros, quando deuotius fuerit erga operis studium ac laboris intenti. Patet hoc experientia, eorum qui modis in mundo secundo commemoratis, suis laboribus vacant. Apparuit hoc in coquo illo de quo scribit S. Ioannes Climacus a se viso in quodam monasterio, de quo sic scribit: Cum coquam Monasterij aduerterem, in eam frequenti perpetuoq; ministerio, iugiter secum habitare, (hoc est, mentem in Deo habere unitam; haec enim phraasi Patres veteres significant, deuotam mentis cum Deo coniunctionem, perpetuamque Dei memoria) gratiamq; possidere lacrymarum, orauis supplex, ut mihi, quomodo meruisset istiusmodi gratiam, reuelare dignaretur &c. Potest ergo etiam in culina, non tantum in solitudine cubiculi, & templo, cor esse deuotissimum, ut solet esse in iis qui habent domum lacrymarum. Confirmatur l. 6. Reu. haec veritas verbis Christi Domini dictis S. Brigittae: In spirituali vita qui perfecti esse desiderat Maria (id est, contemplationis dono praeditus) debet prius esse Martha, laborando in honore meo corporaliter. Quia, ut ait S. Gregorius Papa, Homo ad laborem nascitur, & aut ad volandum, quia inde mens ad summa volat, vnde caro in infimis diutius laborat. Hanc deuotionem Laicis rudibus promisit Spiritus S. Pro. 3. 32. Cum simplicibus sermocinatio eius. Et ita merito dixit S. Bernardus, Fatigationis pressura, exprimit saepe vehementioris affectum deuotionis. Et alio in loco, loquens de pastoribus l. 3. de Christum inuisentibus: Agnoscant homines quod Natia, qui in laboribus hominum non sunt, visitari ab Angelis non merentur. Agnoscant quam placeat Superis eius labor, cuius spiritualis intentio est, (vbi est carissimorum Fratrum nostrorum, qui iuxta primam suam Regulam, laboribus suis se impendunt, ob amorem & reuerentiam Dei, in beneficium & commodum aliorum Fratrum suorum, quos etiam propter Deum diligunt.) Addit S. Bernardus motiuum magnum: Quandoquidem, inquit, eos qui pro victu corporis, corporali vrgenti necessitate, laborant, suo dignantur alloquio, & allo-

1.2. Inft. cap. 12.

37. 8. 4.

1.6. Reu. cap. 65.

1.7. mor. cap. 6.

38. ad tr. de mo. Dei. l. 3. de

Coll. 14. c. 12.

30. Vicia.

31. de castro con. ca. 11.

31.

1.36. in Casu.

Pergil. in
Vita.
2. par. c.
27.

39.

quo tam felici. Experta est hoc in se Beata Clara de Monte Falco, qua dixit cuidam confidenter, Se velle occupari in vilissimis Monasterij officiis, quod experiretur orationem non perdi in talibus officiis sed augeri. Quocirca mirum non est magnum illum virum in Societate P. Andream Oniedum, qui ad Abassinos missus fuit, & Patriarcha Ethiopia obiit, præclaris diebus sanctitatis exemplis antequam esset ad Societatem admissus, Deo vouisse, vt si in Societatem Iesu non recipere- tur, saltem ad obsequia propria Coadiutorum admitti postularet. Adferam formulam votorum ptopria eius manu scriptam, huiusmodi.

Roma 27. Iunij die Lune 1541. Ego Andreas de Oniedo Clericus Toletanae Diocesis, non cum dolo, aut fraudibus, sed sponte & libere voueo & promitto omnipotenti Deo, gloriosæ, Virgini Mariae & omni Curia caelestis, me persequens, scilicet, & obseruaturum Ordinem Societatis Presbyterorum Iesu nuncupatorum, quorum Maior siue Superior Minister est Ignatius de Loyola, eorum Presbyterorum siue Societatis ad hoc expresso accedente consensu, & in suum consortium me volentium recipere. Quod si aliquo obstante, ratione, cuius meriti non debeam in eorum Societatem recipi, ipsiq; Presbyteri consueverint, pro tempore recipere aliquos (sub eorum tamen obedientia) pro ministeris Domus, vt scilicet Coquina, portæ, expensæ, aut pro seruitio Parrum & Societatis prædictæ, eorum similiter accedente consensu & voluntate ad infra scripta, promitto nihilominus & voueo Deo omnipotenti, me futurum vnum ex his perpetuum aut temporalem, ad prædictorum Patrum voluntatem, & prout Societatis fuerit consuetudo. Ita est (manu propria) Andreas de Oniedo.

Hinc apparet, quanti fecerit vir iste sanctus in Societatis historia multis in locis commendatus, Officia Coadiutorum nostrorum, ad quæ obeunda etiam se peculiari voto obstrinxit, si non admitteretur in numerum Presbyterorum. Sic scimus P. Hieronymum Natalem, aded S. P. N. Ignatio carum, & in Societate magnis muneribus perfunctum dicere solitum, (vt testatur noster Pater Rodericus) duobus tantum hominum generibus, se in hoc statu Religioso inuidere: primo Nouitii, qui nulli alij rei, præterquam vni suo in spiritu profectui vacent & intendant: Deinde fratribus domestica officia obeuntibus, quod liberam & exoneratam studij & curæ mentem habeant ad diem totam orationi intendendum. Verissimum ergo est, per labores corporales & virtutes acquiri augeri que etiam deuotionem. Quocirca nõ sunt habendi pro distractiuis, nec fugiendi tanquam dissipantes collectionem internam, & deuotionis spiritum, sensum que pietatis.

Wading.
to 2. An.
A. 1262.
num. 14.

Benè itaque S. Bonauentura B. Egidio laico, socio S. Francisci, post eius mortem respondit sciscitantibus: Nos simplices & idiotæ quidnam faciemus vt salus esse queamus? respondit: Etiam si nullam aliam homini gratiam conferret Deus, nisi vt ipsum dilige-

ret, sufficeret ei ad obtinendam salutem. Et Aegidius: Potestne, inquit, homo indoctus aquè atque doctus diligere Deum? S. Bonauentura respondente, posse etiam simplicem aniculam non minus diligere Deum, quam sacra Theologia benè doctum doctorem. Fr. Aegidius exiliens feruenti spiritu in hortum ingressus est, stansq; ab eâ parte qua ciuitatem respicit, alta voce clamauit: ð vos pauperula, simplices, & indoctæ anus, diligit Dominum Deum vestrum, poteritisq; maiores effici quam sit Fr. Bonauentura qui est Doctor celebris, & sacra Theologia Magister. Sicq; mansit illic immotus trium horarum spatio raptus in spiritu. Idem dictum sibi putent à S. Bonauentura nostri carissimi Fratres Laici, & ided magni faciant suum statum, præfertim, quia Deus Pater dixit S. Catharinae Sc. dial. nensis: Si tu peteres à me, vtrum qui scientia caret, ad hunc amorem (perfectum) attingere possit? absolue respondeo, quod sic est enim valde possibile.

CAPVT QVINTVM.

Sanctorum magnorum exemplo excitent se ad humilia officia.

Magnorum Sanctorum exemplis, debent excitari Fratres nostri Laici, ad humilia seruitia & ad labores corporales, libenter & diligenter, & constanter vsque ad mortem libeundos & multiplicandos. Primo loco proponendi sunt nobis Apostoli ad imitandum: quorum nomine sic scribit S. Clemens Romanus: Qui in Ecclesia iuuenes estis, curate in omnibus rebus necessarios sedulo ministrare, cum omni sanctitate operari vestro vacate, vt omni tempore & vobis & egentibus suppeditare possitis, ne Ecclesiam Dei oneretis. Etiam nos quoque vacantes verbo Euangelij subiectas operas non negligimus: alij enim ex nobis piscatores sunt, alij scenarum artifices, alij agricolæ, nec vquam otiosi sumus. Et S. Paulus de se suisque Coapostolis scribit: Vsq; in hanc horam & esurimus, & sitimus & nudi sumus &c. Laborantes manibus nostris. Erat enim artis scenofuctoria, vt habetur. Act. 18. 3. Et de Fratribus Domini refert Eusebius ex Hegesippo, coram Domitiano fuisse vocatos, tanquam ex Dauidico & Regio sanguine prognatos, quos extinguere omnino constituerat. Qui cum manus ostenderent partim obritas callis, partim laceras mechanico labore, ab omni suspitione rerum nouarum sine vlla molestia dimissi sunt. S. Ludouicus Gallia Rex singulis Sabbatis in abdium locum se conferebat, ibique pauperum pedes lauabat, abstergebat, & osculabatur, eodem modo & manus. Certis etiam diebus ducentis pauperibus cibum præbebat, antequam ipse comederet, & illis abundantibus cibum & potum ministrabat. Spiritus Barro interfuit, dum ab Episcopali curâ liber esset, habuit in more pascere gregem: quod Deus, fuisse